

Zastupljenost europskih organizacija socijalnih partnera: industrija izvođenja uživo

Izvršni sažetak

Uvod

Ovom se studijom nastoje pružiti potrebne informacije u svrhu poticanja sektorskog socijalnog dijaloga u sektoru izvođenja uživo. Niz studija o zastupljenosti koje je proveo EIRO na zahtjev Europske komisije ima za cilj utvrditi reprezentativna udruženja socijalnih partnera s kojima se treba savjetovati u skladu s odredbama Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Studijom se stoga utvrđuju relevantne nacionalne organizacije socijalnih partnera u sektoru izvođenja uživo na temelju pristupa „odozgo prema dolje” (navodeći članove europskih organizacija) te pristupa „odozdo prema gore” putem nacionalnih dopisnika Europskog opservatorija za industrijske odnose (EIRO).

Učinkovitost europskog socijalnog dijaloga ovisi o zastupljenosti relevantnih nacionalnih aktera u sektoru – samo dovoljno reprezentativna udruženja mogu sudjelovati u europskom socijalnom dijalogu.

Relevantnim **nacionalnim udruženjem** smatra se ono interesno udruženje povezano sa sektorom koje ispunjava sljedeće kriterije:

- djelokrug rada udruženja povezan je sa sektorom;
- udruženje je na redovnoj osnovi uključeno u kolektivno pregovaranje povezano sa sektorom i/ili je udruženo s jednim od relevantnih europskih interesnih udruženja.

Relevantnim **europskim udruženjem** smatra se ono interesno udruženje povezano sa sektorom koje se nalazi na Komisijinom popisu interesnih organizacija s kojim se treba savjetovati u ime sektora u skladu s člankom 154. UFEU-a i/ili ono koje sudjeluje u europskom socijalnom dijalogu povezanom sa sektorom i/ili je zatražilo savjetovanje u skladu s člankom 154.

Određivanje sektora

U svrhu ove studije sektor izvođenja uživo određuje se u smislu statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici (NACE) (Rev. 2) kako bi se omogućila

usporedivost podataka u svim zemljama. Točnije, ovaj je sektor opisan u skupini NACE-a R.90 (kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti).

Gospodarska pozadina

Značajke u pogledu zaposlenosti

Sektor izvođenja uživo obuhvaća scenske umjetnosti, pomoćne djelatnosti povezane sa scenskim umjetnostima, umjetničko stvaralaštvo i rad umjetničkih objekata. Djelatnosti izvođenja uživo stoga su dio i javnog (još uvijek dominantno u većini zemalja) i privatnog (subvencioniranog ili komercijalnog) sektora.

Prema Eurostatovom istraživanju o radnoj snazi iz 2012. godine, u sektoru izvođenja uživo u Europi zaposleno je oko milijun ljudi. Međutim tržište rada tog sektora vrlo je rascjepkano. Zaposlenici u velikim tradicionalnim kulturnim ustanovama u vlasništvu države, koja ih i financira, zaposleni su kao javni djelatnici ili na osnovi stalnih dugoročnih ugovora o radu sa stabilnom socijalnom zaštitom. No sve je veći broj samostalnih djelatnika i zaposlenih na ugovor, osobito među mlađim radnicima, koji mogu biti izloženi neodgovarajućoj socijalnoj zaštiti i nesigurnim radnim uvjetima.

Nedavna razvojna kretanja

U razdoblju od 2000. – 2010. u svih 13 država članica s dostupnim podacima (izuzev Češke Republike, Nizozemske i Rumunjske) povećao se broj poduzeća u tom sektoru. Međutim nije jasno je li taj rast odraz općeg širenja tog sektora ili odraz rascjepkavanja strukture poduzeća u tom sektoru.

U osam od 10 zemalja s dostupnim podacima zabilježeno je povećanje ukupne zaposlenosti u tom sektoru u istom razdoblju, dok je u Portugalu i Slovačkoj zaposlenost pala. Udio tog sektora u ukupnoj zaposlenosti bio je manji od 1% u svim zemljama s dostupnim podacima i manji od 0,5% u više od polovice zemalja.

Kao i u slučaju mnogih drugih sektora, nedavna ekonomska recesija znatno je pogodila sektor izvođenja uživo u brojnim zemljama, i to na način da su se smanjile državne subvencije za kulturne institucije i da je otpušten određen broj osoblja u javnim ustanovama. Međutim, ukupno gledajući, čini se da je ovaj sektor bio manje pogođen krizom u odnosu na većinu drugih industrija u pogledu zaposlenosti. Zaposlenost u tom sektoru ostala je relativno stabilna u razdoblju od 2008. – 2012., s općim oscilacijama u rasponu od neznatno niže i neznatno više od milijun zaposlenih.

Nacionalna razina zastupanja interesa

Sindikati

Sindikato djelovanje u sektoru izvođenja uživo prilično je rascjepkano, a karakterizira ga proliferacija strukovnih sindikata s vrlo uskim djelokrugom rada članstva. Razlog učestale pojave malih sindikata povezanih sa sektorom usredotočenih na određene strukovne podskupine može biti visok stupanj profiliranosti u smislu tradicionalnih i različitih zanimanja u tom sektoru kao što su glumac, plesač, glazbenik, slobodni novinar i tehničar.

Na području država članica obuhvaćenih studijom zabilježeno je ukupno 116 sindikata povezanih s ovim sektorom, pri čemu sve države članice imaju barem jedan sindikat povezan s ovim sektorom.

Nekoliko obilježja sektora općenito su nepovoljna u pogledu privlačenja članova u sindikate: prevladavanje nesigurnih ugovora i radnih uvjeta, često vrlo raspršena priroda zaposlenja, znatne razlike u visinama plaća i visok postotak nestandardnog skraćenog radnog vremena. Apsolutni brojevi članova sindikata znatno se razlikuju, i to u rasponu od oko 2,1 milijun (ver.di u Njemačkoj) do samo oko 40 (SYTHOC-OHO u Cipru). Te varijacije u većoj su mjeri odraz razlika u veličini gospodarstava te područja djelovanja koje članstvo obuhvaća nego mogućnosti privlačenja članova.

Organizacije poslodavaca

Za razliku od sindikata, organizacije poslodavaca povezane sa sektorom nisu dokumentirane za sve države članice. U sedam zemalja nisu ustanovljene organizacije poslodavaca povezane sa sektorom koje bi udovoljavale barem jednom od kriterija za mogućnost uključivanja u studiju. U ostalih 20 zemalja pronađena je barem jedna organizacija poslodavaca povezana sa sektorom. U šest zemalja od tih ostalih ustanovljena je barem jedna organizacija poslodavaca koja ne sudjeluje u kolektivnom pregovaranju. Ta su udruženja svrstana u organizacije socijalnih partnera samo na osnovi njihova članstva u Europskoj ligi udruuga poslodavaca u području scenskih umjetnosti (PEARLE*). U ostalih 14 zemalja s jednom ili više organizacija poslodavaca povezanih sa sektorom barem jedna od organizacija bila je

uključena u kolektivno pregovaranje povezano sa sektorom.

Djelokrug rada članstva organizacija poslodavaca još je uži nego u slučaju sindikata. Prema dostupnim pokazateljima, više od 90 % organizacija poslodavaca bilježi 5 % (ili manje od tog) prisutnosti tog sektora u pogledu poduzeća, a 43 % od njih u pogledu zaposlenika.

Kolektivno pregovaranje

Stopa sudjelovanja u kolektivnom pregovaranju relativno je niska u ovom sektoru, no veća je u javnom i od države financiranom segmentu sektora nego u komercijalnom.

Sedam od 20 zemalja s dostupnim podacima imalo je visoku stopu sudjelovanja od oko 80 % ili više u razdoblju od 2010. – 2011. U osam zemalja stopa sudjelovanja bila je oko 30 % – 70 %. Treća skupina od pet zemalja imala je stopu sudjelovanja od 20 % ili manje od toga.

Europska razina zastupanja interesa

Organizacije u sektoru izvođenja uživo koje je Europska komisija navela kao organizacije socijalnih partnera s kojima se treba savjetovati u skladu s člankom 154. UFEU-a jesu PEARLE*, koji predstavlja poslodavce, i Europski savez za umjetnost i zabavu (EAEA), koji predstavlja zaposlenike. EAEA se sastoji od Međunarodne federacije glazbenika (FIM), Međunarodne federacije glumaca (FIA) i Europske međunarodne federacije za medije, zabavu i umjetnost (EURO-MEI).

EURO-MEI ima 36 udruženja izravno povezanih sa sektorom u 20 država članica, pri čemu 32 od njih sudjeluju u sektorskom kolektivnom pregovaranju. FIA ima 36 izravnih članica u 24 države članice, pri čemu 29 od njih sudjeluje u sektorskom kolektivnom pregovaranju. FIM ima 31 izravnu članicu u 22 države članice, pri čemu 27 od njih sudjeluje u sektorskom kolektivnom pregovaranju.

Prema izvješćima zemalja, PEARLE* ima 37 izravnih članica udruženja u 18 država članica, pri čemu 29 od njih sudjeluje u sektorskom kolektivnom pregovaranju.

Zaključci

U usporedbi sa svim ostalim europskim organizacijama socijalnih partnera, na osnovi studije donesen je zaključak da su EAEA i PEARLE* najvažniji predstavnici zaposlenika i poslodavaca u sektoru izvođenja uživo na području EU-a.

Dodatne informacije

Izvješće *Zastupljenost europskih organizacija socijalnih partnera: industrija izvođenja uživo* možete naći na internetskoj stranici: <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/TN1202038S/index.htm>

Za više informacija obratite se djelatnici za informacije Camilli Galli da Bino na adresi: gdb@eurofound.europa.eu